

Türkiye’de Tarımsal Mekanizasyon Eğitimlerinde Yaygın Eğitim Faaliyetlerinin Durumu ve İzlenen Politikalar

Fatih BARUTÇU¹, Emin TEPELİ²

¹Zirai Üretim İşletmesi Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Adana – TÜRKİYE

²Zirai Üretim İşletmesi Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Adana – TÜRKİYE

fatihbarutcu@gthb.gov.tr

Geliş Tarihi (Received): 09.06.2015

Kabul Tarihi (Accepted): 12.07.2015

Özet: Kırsal kesimde yaşayan üreticilerimizin buldukları bölgelerde sürdürülebilir iş ve yaşam koşullarına ulaşmasında tarımsal mekanizasyon temel araçlardan biridir. Ulusal ve küresel boyutta rekabetçiliğin artması ve tarımla uğraşan kırsal nüfusun azalması sonucunda Tarımsal Mekanizasyonun tarım sektörü içindeki önemi katlanarak artmaktadır. Bu gelişmeler doğrultusunda tarımsal mekanizasyondaki yeniliklerin yayılmasında örgün eğitim dışında eğitim faaliyetlerini gerçekleştiren tarımsal yayım teşkilatına büyük görevler düşmektedir. Son yıllarda tarımda modern teknolojinin kullanılması için büyük çaba gösterilmiştir. Bu çabanın sonucu olarak ülkemizde mekanizasyon seviyesi artmış, traktör ekipman parkı genişletilmiş ve yeni üretim teknolojilerinin uygulamaya konulması ile üretim teknikleri iyileştirilmiş, üretim ve verim artışı ve sosyo-ekonomik yaşama etkileri artmıştır. Bu çalışmada, tarımsal yayım teşkilatının tarımsal mekanizasyonun yaygınlaştırılmasında oynadığı roller, kullandığı yaygın eğitim modelleri, eğitim konuları ve istatistikî bilgiler özetlenmiş ve önemli bazı sorunlar ve bunların çözümünde geleceğe dönük beklentiler ortaya konulmuştur.

Anahtar kelimeler: Tarımsal mekanizasyon, eğitim, yayım, tarım makinaları, yaygın eğitim

Status of In-formal Education in Agricultural Mechanization Training Activities in Turkey and Followed Policies

Abstract: Agricultural mechanization is one of the main tools in achieving sustainable work and living conditions for our farmers living in rural areas. As a result of increased National and global competitiveness and decreased rural population engaged in agriculture, importance of Agricultural Mechanization in the agricultural sector is increasing. In line with these developments, in extension of innovations in agricultural mechanization, major missions fall to the agricultural extension agency working outside the formal education. In recent years, significant efforts have been in agriculture for the use of modern technology. As a result of these efforts our country mechanization level has increased, tractor equipment Park has expanded and production techniques has improved with the introduction of new production technology. In this study, the role of agricultural extension agencies in the promotion of agricultural mechanization, used extensive training models, training subjects and some statistical information have been summarized and some important issues have been identified and, some solutions were put forward for elimination of these problems.

Keywords: Agricultural mechanization, training, extension, informal education, agricultural machinery,

GİRİŞ

Tarım sektöründe var olan sorunların ortadan kaldırılarak belirlenen hedeflere ulaşmak ve ülke tarımının gelişmiş ülkelerin düzeyine çıkarılması, büyük oranda uygun mekanizasyon araçlarının ve teknolojilerinin belirlenerek üreticilerin hizmetine sunulmasına

bağlıdır. Bu amaçla, tarımda yaşanan hızlı değişim ve gelişmelere paralel olarak sahadaki sorunların çözümüne yönelik elde edilen araştırma bulgularının ve hizmetlerin üreticilere ulaştırılarak bilgi ihtiyaçlarını karşılamak şarttır. Etkin, verimli ve sürdürülebilir

tarımın yolu tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinin sağlıklı yürütülmesi ile mümkün olur. Bu nedenle ülkemizde tarımsal mekanizasyonun yaygınlaştırılması dün olduğu gibi bugün ve gelecekte de önemini artırarak devam edecektir.

Tarımsal mekanizasyon araçları, üretimde iş gücü verimliliğini artırır, maliyetleri düşüren, modern üretim teknolojilerinin kullanılmasını ve işlemlerin zamanında, tekniğine uygun şekilde gerçekleştirilmesini sağlayarak ürün kalitesini ve verimini artıran çok önemli bir tarımsal üretim girdisidir. Tarımsal mekanizasyon politikalarının oluşturulmasında, tarım makinalarının, teknolojik gelişmeleri içeren kalitede ve yeterli miktarlarda üretilerek, çiftçi tarafından etkin ve verimli kullanımının sağlanması esas teşkil etmektedir. İhtiyaç duyulan bilginin üretilmesi ve en hızlı şekilde uygulamaya aktarılmasında güçlü bir tarımsal yayım-araştırma-üretici bağına oluşturularak yüksek etkinlikte yayım hizmetlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu hizmetlerin yürütülmesinde örgün eğitim faaliyetleri dışında yaygın eğitim hizmetlerinin varlığı çok büyük öneme sahiptir. Bu çalışmada tarımsal mekanizasyon yaygın eğitim faaliyetlerinin dün ve bugün incelenecek bu hizmetlerin durumunun değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

TARIMSAL MEKANİZASYON EĞİTİM VE YAYIMININ TARİHİ

Yayım; çiftçilere eğitim yoluyla tarımsal üretim şekilleri ve tekniklerinin geliştirilmesinde, üretimde etkinliğin ve tarımsal gelirin artırılmasında, hayat standartlarının iyileştirilmesinde, kırsal hayatın sosyal ve eğitimsel seviyesinin yükseltilmesinde yardımcı olan bir hizmet veya sistem olarak tanımlanmaktadır (Değirmenci ve ark. 2008). Yayım faaliyetlerinde kamu ve toplum yararına davranışlarda gönüllü değişim teşvik edilmektedir. Bu değişim, bir kurum tarafından ve uzmanlaşmış bir hizmet birimi vasıtasıyla müdahale edilerek gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle tarımsal yayımın sadece enformasyon sağlama ve öneride bulunma gibi hizmetlerle sınırlı olmayıp bunların yanında eğitim hizmetlerini de kapsadığı birçok uzman tarafından kabul edilmektedir.

Türkiye’de tarımsal eğitim konusunda ilk çalışmalar Tanzimat döneminde başlamış ve 1848 yılında Yeşilköy’de ilk Ziraat Okulu açılmıştır. Okul daha çok bir uygulama çiftliği görünümünde olup teorik derslerin yanında bazı modern ziraat alet ve makineleri Avrupa’dan getirtilerek bunların kullanımı öğrencilere öğretilmiştir. Böylece okul ülkemizde modern ziraat aletlerinin kullanıldığı ilk eğitim kurumu olmuştur. Bu makineler halka da tanıtılarak çiftçilerin modern ziraat aletlerini kullanmalarını teşvik edilmeye çalışılmıştır. Çeşitli sebeplerle iki yıl faaliyet gösteren

ve kapatılan bu okuldan sonra 1893 yılında Halkalı Ziraat Mektebi kurulmuştur (Kadıoğlu, 2008). Bunun yanında Osmanlının son döneminde Selanik, Bursa, Adana ve Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında Ankara Kastamonu, Sivas, İzmir, Balıkesir Erzincan, Edirne ve Çorum’da Ameli Ziraat Mektepleri kurulmuştur (Yazıcıoğlu, 1959). Bunların yanında 1914 ‘te Halkalı Ziraat mektebine bağlı bir makinist mektebi ve yine Cumhuriyetin ilk yıllarında Ankara ve Adana’da birer zirai makinist mektebi açılmıştır. Zirai tedrisatın islahı kanunu gereği 1 Temmuz 1928 yılında geçici olarak kapatılan ameli ziraat mekteplerinin yerine 1930’da İstanbul, Bursa, İzmir ve Adana’da Orta Ziraat Mektebi ve Ankara’da Yüksek Ziraat Mektebi açılmıştır.

Cumhuriyet döneminde tarımsal yayımda zirai alanda çalışmak üzere teknisyen seviyesinde eleman yetiştirmek, çeşitli bölgelerin zirai yapılarını ve özellikleri hakkında incelemeler yapmak amacıyla, Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı olarak ortaokul ve lise denginde meslek okulları kurulmuştur. Tarımsal yayım anlamında teşkilatlanma ilk olarak 1943 yılından sonra başlamış ve Ankara, Eskişehir ve Manisa illerinde gerçekleşmiştir. Bu illerde ilk defa Bakanlık Teşkilatının çiftçinin ayağına gitmesi sağlanarak, belirlenen köylerde “Teknik Ziraat Öğretmeni Büroları” kurdurulmuştur. 1943 yılında, 4486 sayılı Kanun’la Teknik Tarım ve Teknik Bahçivanlık Okulları açılmıştır. Bu okullarda öğretim 3 yıl olup ilk etapta 4 Teknik Tarım Okulu (Beydere-Manisa, Konuklar-Konya, Koçaş-Aksaray, Gökhöyük-Amasya) ve 2 Teknik Bahçivanlık Okulu (Çayırova-İstanbul, Alata-Mersin) kurulmuştur. Makinalaşmakta olan ülkemizin makine uzmanı ve yayımcısı ihtiyacını karşılamak amacıyla 1952 yılında Konuklar’daki Teknik Tarım Okulu’na bir de Zirai Makinist Mektebi ilave edilmiştir. Sonraki süreçte bunların sayıları her vilayette bir tane olacak şekilde 15 teknik bahçivanlık okulu ve 50 tarım okulu olmak üzere 65’e ulaşmıştır. Burada yetişmiş gençler Teknik Zirai Öğretim ve Teknik Ziraat Teşkilatı bünyesinde zirai bilgilerin çiftçilere ulaştırılmasında büyük çaba göstermişler ve binlerce yayım kursu açmışlardır. Çizelge 1’de 1950-1956 yılları arasında açılan kurs sayıları ve katılımcı sayıları görülmektedir (Mağden, 1959).

Çizelge 1. Teknik Ziraat Teşkilatı tarafından açılan yayım kurslarına ilişkin bilgiler

Yıllar	Kurs Sayısı	Katılımcı sayısı
1950	103	2500
1951	109	4914
1952	101	12403
1953	989	62770
1954	1098	43199
1955	1600	71000
1956	1967	86287

TÜRKİYEDE KURULAN EĞİTİM MERKEZLERİ VE FAALİYET TARİHLERİ

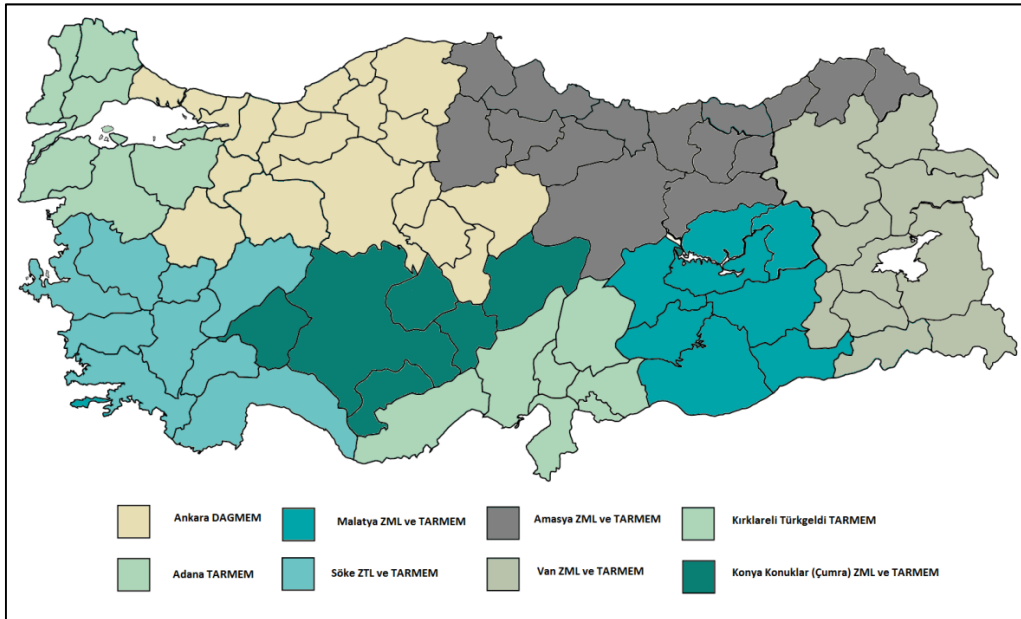
1960-1990 dönemi: Türkiye’de tarımsal mekanizasyon anlamında yaygın eğitim faaliyetleri Amasya Gökhöyük’teki Teknik Ziraat Okulu bünyesinde 1965 yılında Türk-Alman Eğitim Merkezi kurulmasıyla başlamıştır. Bu merkezdeki yayım faaliyetleri ile köylünün tarım alet ve makinelerinin kullanım ve bakımını öğrenmesi amaçlanmıştır. Mekanizasyon alanında asıl büyük ilerleme Türk-Alman Mekanizasyon Eğitim Merkezi Projesinin ülke geneline yaygınlaştırılması ve bu amaçla yurtdışında personel eğitimi ile başlamıştır. Bu kapsamda kurulan ve mekanizasyon eğitimlerinde görevlendirilen eğitim merkezlerinin listesi aşağıdaki Çizelge 2’de verilmiştir.

Tarımsal mekanizasyonun yaygın eğitiminde eğitim merkezleri, illerin birbirine uzaklıkları ve diğer benzer özellikleri dikkate alınarak bölgesel olarak hizmet verecek şekilde yapılandırılmıştır. Bu eğitim merkezlerinin tarımsal mekanizasyon eğitim ve yayımında sorumluluk alanında bulunan iller zaman zaman değişime uğramakla beraber genel olarak Şekil 1’de gösterilmiştir.

Çizelge 2. Tarımsal Mekanizasyon Eğitim Merkezi görevi verilen kuruluşlar

Sıra No	Yılı	Eğitim Merkezinin Adı
1.	1965	Gökhöyük Tarım Meslek Lisesi ve Tarımsal Mekanizasyon Eğitim Merkezi Müdürlüğü
2	1979	Söke Tarım Meslek Lisesi ve Tarımsal Mekanizasyon Eğitim Merkezi Müdürlüğü
3	1980	Adana Tarım Meslek Lisesi ve Tarımsal Mekanizasyon Eğitim Merkezi Müdürlüğü
4	1980	Van Tarım Meslek Lisesi ve Tarımsal Mekanizasyon Eğitim Merkezi Müdürlüğü
5	1980	Konuklar Tarım Meslek Lisesi ve Tarımsal Mekanizasyon Eğitim Merkezi Müdürlüğü
6	1981	Malatya Tarım Meslek Lisesi ve Tarımsal Mekanizasyon Eğitim Merkezi Müdürlüğü
7	1981	Kırklareli Tarımsal Mekanizasyon Eğitim Merkezi Müdürlüğü
8	1981	Ankara Ders Araç ve Gereçleri Makine Eğitim Merkezi Müdürlüğü

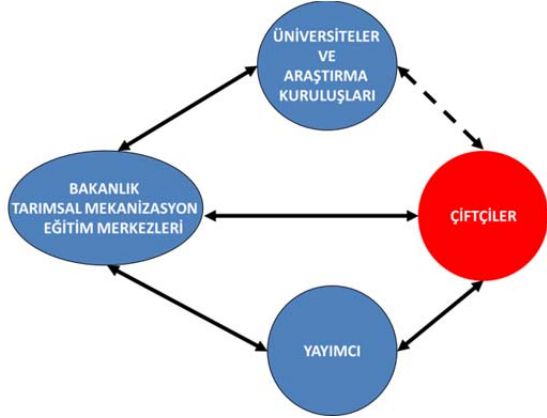
1989’da Kırklareli TARMEM’in kapanmasını müteakip Çanakkale Ezine Ziraî Üretim İşletmesi Çiftçi Eğitim Merkezi ve Çanakkalenin kapanmasıyla da 1993’te Bursa Ziraat Meslek Lisesi ve Tarımsal Mekanizasyon Eğitim Merkezi açılmıştır. Tarımsal Mekanizasyon Eğitim Merkezlerinde, tarla tarımı ve mekanizasyonu, hayvancılık mekanizasyonu, sulama mekanizasyonu, bağ bahçe mekanizasyonu, tarım alet ve makineleri, traktör bakım kullanma, hasat makineleri operatörlüğü, hasat mekanizasyonu, sera mekanizasyonu, süt siğirciliği ve tavukçuluk mekanizasyonu vb. konularda yayımcılara ve çiftçilere yönelik eğitimler düzenlenmiştir.

Şekil 1. Tarımsal Mekanizasyon Eğitim merkezleri ve sorumluluk alanları

GÜNÜMÜZ TARIMSAL MEKANİZASYON YAYGIN EĞİTİMİNDE UYGULAN SİSTEMLER;

Yaygın eğitim: Örgün eğitim sistemine hiç girmemiş ya da örgün eğitim sisteminin herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedan ayrılmış ya da bitirmiş bireylere; ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerini sağlayıcı nitelikte çeşitli süre ve düzeylerde hayat boyu yapılan eğitim, öğretim, üretim, rehberlik ve uygulama etkinliklerinin tümünü kapsamaktadır. Tarımsal mekanizasyon alanındaki yaygın eğitim programları mesleki-teknik eğitim şeklinde yürütülmektedir. Bu şekilde bireylerin yenilikleri izlemelerini sağlama ve insan kaynakları/işgücü vasıf düzeyinin artırılmasına önemli katkıda bulunmaktadır. Tarımsal mekanizasyonun yaygın eğitiminde temel olarak Şekil 2’de gösterilen sistem uygulanmaktadır.

Şekil 2. Tarımsal Mekanizasyon yaygın eğitim sistemi

Bu sistem içinde bilginin yukarıdan aşağıya olduğu gibi, çiftçiden üst kademeye ve eğitim toplantıları ile yana doğru akışı teşvik edilmektedir. Sistemde araştırma ve yayım kuruluşlarının koordineli bir şekilde çalışmalarını sağlamak üzere Araştırma Enstitülerinde yayım araştırma koordinatörlükleri kurulmuştur. Belirli periyotlarla yapılan bilgi alışveriş toplantıları ile Eğitim Merkezleri’ndeki konu uzmanlarının eğitilmeleri sağlanmaktadır. Bu toplantılar ve eğiticilerin eğitimi şeklinde gerçekleştirilen kurslarla eğitmenlere yeterli vasıflar kazandırılmaktadır.

İl ve ilçe yayım teşkilatlarında görev yapan teknik elamanlar ihtiyaç duydukları konularda mekanizasyon eğitim merkezlerinde en az 5 günlük olmak üzere kısa süreli kurslar almaktadır. Bu teknik elamanlar burada çiftçinin ihtiyaç duyduğu mekanizasyon sistemini öğrenme, problemlerini tanıma imkanı bulmaktadır. Böylece problemlere birlikte çözüm aranmaktadır. Kısa süreli kurslarla takviye edilen teknik yayım teşkilatı

tarafından belli bir program vasıtasıyla çiftçilere yeni bilgiler götürülür. Köye kadar uzanan yayım teşkilatınca yürütülen çiftçi eğitimi çalışmaları, hükümet politikaları, plan hedefleri ve tedbirleri doğrultusunda bölgesel koşullar dikkate alınarak hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Diğer taraftan Eğitim Merkezlerinde doğrudan çiftçi eğitim çalışmaları da yürütülmektedir. Bu kapsamda mekanizasyon kursları, tarım iş makineleri operatör kursları, tarım alet ve makinaları kursları düzenlenmektedir.

Bunun haricinde Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nca yapılan çalışmalarda, gösteriler, çiftçilik denemeleri ve çiftçi toplantıları yapılmakta, tarla günleri, sergi ve ödüllü yarışmalar düzenlenmekte, çiftçi kursları açılmaktadır.

MEKANİZASYON ÇİFTÇİ KURLARI

Ülkemizde hızlı bir makinalaşma olup halen 1.243.300 traktör, 15.899 biçerdöver, 362.033 damla sulama tesisi, 9279 süt sağım tesisi, 322.174 adet kuyruk milinden hareketli pülverizatör, bunların yardımcı elamanları ile diğer tarımsal alet ve makine mevcudu 7,5 milyonu aşan sayılara ulaşmış olup gün geçtikçe bu sayı artmaktadır (Anonim, 2015). Bu alet ve makinaların ekonomik ve uygun hedefli kullanılması için öncelikle sahada çalışan elemanların ve çiftçilerimizin mekanizasyon konusunda eğitilmelerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu maksatla günümüzde 3 adet mekanizasyon eğitim merkezi görevlendirilmiştir (Çizelge 3).

Çizelge 3. Tarımsal mekanizasyon eğitim merkezleri

S.N	Eğitim Merkezinin Adı
1.	Adana Zirai Üretim İşletmesi Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü
2	Söke Tarım Meslek Lisesi ve Tarımsal Mekanizasyon Eğitim Merkezi Müdürlüğü
3	Ankara Uluslararası Tarımsal Eğitim Merkezi

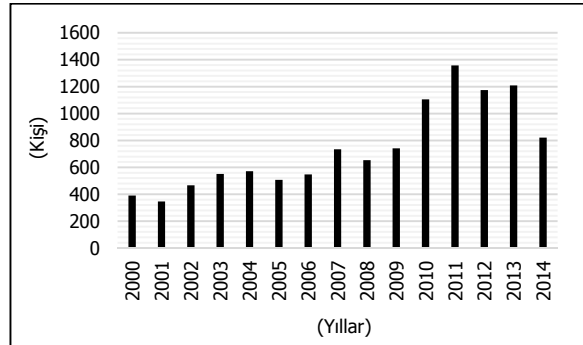
Tarımsal Mekanizasyon Eğitim Merkezlerimizden Adana TAYEM ve Söke TAYEM gerek fiziksel altyapı gerekse teknik imkanları yönünden örnek teşkil edebilecek seviyeye gelmiştir.

2000 yılından bu yana gerçekleştirilen mekanizasyon eğitim konuları, eğitim süreleri ve gerçekleştiren mekanizasyon eğitim merkezlerine ilişkin bilgiler Çizelge 4’te verilmiştir. Bu dönem içinde isimlerinde bazı değişiklikler olmakla birlikte 39 farklı mekanizasyon konusunda yaygın eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmiştir

Çizelge 4. Tarımsal mekanizasyon kurs konuları, süreleri ve eğitimi gerçekleştiren eğitim merkezleri

Sıra No	Kurs Konuları	Süresi (iş günü)	Kursu veren Eğitim Merkezi
1	Bilgisayar Destekli Çizim Teknikleri	10	Adana TAYEM, Ankara UTEM, Söke TAYEM
2	Bilgisayar Destekli Üç Boyutlu Çizim Teknikleri	10	Ankara UTEM
3	Biçerdöver Kontrolörleri Yetiştirme	5	Adana TAYEM, Ankara UTEM, Söke TAYEM
4	Bitki Koruma Makineleri ve Kalibrasyonu	5	Adana TAYEM, Söke TAYEM
5	Coğrafi Bilgi sistemleri ve Tarımda Kullanımı	5	Adana TAYEM, Ankara UTEM, Söke TAYEM
6	Hassas Tarım Teknolojileri	5	Adana TAYEM
7	Pamuk Toplama Makinesi Kontrolörü Yetiştirme	5	Adana TAYEM, Söke TAYEM
8	Sağlıklı Süt Üretimi ve Süt Sağım Makineleri	5	Söke TAYEM
9	Sera Mekanizasyonu	5	Adana TAYEM
10	Sulama Yayımcısı Temel Eğitimi	20	Adana TAYEM, Söke TAYEM
11	Sulama Metotları Kursu	10	Adana TAYEM, Söke TAYEM
12	Yem Bitkileri ve Silaj Mekanizasyonu	10	Söke TAYEM
13	Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Tarımda Kullanımı	5	Adana TAYEM, Ankara UTEM, Söke TAYEM
14	Tarımda İş Güvenliği	5	Adana TAYEM, Ankara UTEM, Söke TAYEM
15	Tarım Makineleri İşletmeciliği	5	Ankara UTEM
16	Tarım Alet ve Makineleri Temel Eğitim Kursu	10	Adana TAYEM, Söke TAYEM
17	Tarım İş Makineleri (Biçerdöver) Öğreticisi Yetiştirme Kursu	10	Adana TAYEM, Ankara UTEM, Söke TAYEM
18	Tarım İş Makinesi Öğretici/Eğitici Yetiştirme	10	Adana TAYEM, Ankara UTEM, Söke TAYEM
19	Toprak İşlemesiz Tarım Teknikleri	5	Adana TAYEM, Söke TAYEM
20	Biçerdöver Operatörü Yetiştirme	14	Adana TAYEM, Söke TAYEM
21	Pamuk Hasat Makinesi Operatörü Yetiştirme	14	Adana TAYEM, Söke TAYEM
22	Çırcır Makineleri Operatörü Yetiştirme	14	Adana TAYEM, Söke TAYEM
23	Bezelye Hasat Makinesi Operatörü Yetiştirme	14	Söke TAYEM
24	Bağ bahçe mekanizasyonu	5	Adana TAYEM, Söke TAYEM
25	Pamuk mekanizasyonu	5	Adana TAYEM, Söke TAYEM
26	Ekim dikim gübreleme makinaları	5	Adana TAYEM, Söke TAYEM
27	Sera iklimlendirme mekanizasyonu	5	Adana TAYEM, Söke TAYEM
28	Yağlık Bitkiler Mekanizasyonu	5	Adana TAYEM, Söke TAYEM
29	Meyvecilikte mekanizasyon	5	Adana TAYEM, Söke TAYEM
30	Silaj mekanizasyonu	5	Söke TAYEM
31	Mısır Mekanizasyonu	5	Adana TAYEM, Söke TAYEM
32	Hayvancılık mekanizasyonu	5	Söke TAYEM
33	Yem bitkileri mekanizasyonu	5	Söke TAYEM
34	Mera ıslahı ve mekanizasyonu	5	Söke TAYEM
35	Tarla mekanizasyonu	5	Söke TAYEM
36	Traktör bakım kullanma	5	Adana TAYEM, Ankara UTEM, Söke TAYEM
37	Tohum hazırlama makinaları	5	Adana TAYEM, Söke TAYEM
38	Söküm hasat makinaları	5	Söke TAYEM
39	Ürün Kurutma ve Değerlendirme Mak.	5	Söke TAYEM

Çizelge 4'te görüldüğü gibi belirli eğitim konuları bir eğitim merkezinin uzmanlığında olabildiği gibi birkaç eğitim merkezi tarafından da verilmektedir. Bu durum tamamen altyapı ve insan kaynakları varlığına bağlı olarak değişmektedir. 2000 yılından itibaren gerçekleştirilen eğitimlerde 3 eğitim merkezi tarafından sadece tarımsal mekanizasyona ilişkin eğitilen kişi sayısını gösterir grafik Şekil 3'te sunulmuştur. Buna göre son 15 yıllık süreçte 11178 kişi tarımsal mekanizasyon konularında eğitimden geçmiştir. Bu sayıya mühendis, tekniker ve teknisyenlerin yanında doğrudan eğitim alan çiftçiler de dâhildir.

Şekil 3. Yıllara göre tarımsal mekanizasyon yaygın eğitim durumu

SORUNLAR ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Tarımsal mekanizasyon konusunda faaliyet gösteren eğitim merkezlerinin sayısı yıldan yıla azalmış ve nihayetinde üçe düşmüştür. Bu durum eğitim merkezlerine düşen yükü ve sorumluluğu artırmaktadır. Tarım teşkilatı bünyesindeki eğitim merkezlerinde uygulanan mevcut yayım modeli dolaylı şekilde gerçekleşmektedir. Öncelikle teknik elemanlar eğitim almakta sonrasında bu bilgiler üreticilere aktarılmaktadır. Bu model yayımın etkinliğini azaltmaktadır. Mevcut uygulanan sistemin paralelinde, doğrudan çiftçi eğitim çalışmalarının artırılarak yürütülmesi yayım hizmetlerinin etkinliğini artıracaktır.

Eğitim faaliyetlerinin mevcut durumundan daha ileriye gitmesi için önemli ölçüde altyapı yatırımının yapılması gerekmektedir. Eğitime katılanların konaklama ve diğer ihtiyaçları mevcut kapasitelerde bu hizmetlerin daha fazla artırılmasını mümkün kılmamaktadır. Bu nedenle belirli bir mali kaynağın fiziksel altyapı için ayrılması önemli bir ihtiyaçtır.

Yaygın eğitim faaliyetlerinde bulunan çeşitli kurumlar arasında koordinasyon önemli bir sorundur. Özellikle araştırma kuruluşlarıyla koordinasyonun bir sistem dâhilinde sürekli kılınması değişen şartlara ve ihtiyaçlara kısa sürede cevap verilmesinde ve örgün eğitime oranla uygulama esnekliği ve maliyetinin düşük olması gibi nedenlerle önem kazanan yaygın eğitim faaliyetlerinin etkinliğini artıracaktır. Bu nedenlerle; yaygın eğitim programlarının bölgesel ihtiyaçlar dikkate alınarak bu konuda çalışan üniversiteler ve diğer araştırma kuruluşlarıyla birlikte düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca yaygın eğitim hizmetleri ile örgün eğitim kurumlarının bütünleşmesi, etkililik ve etkinlik açılarından büyük öneme sahiptir.

Günümüzde yaygın eğitim programları, teknoloji ile bütünleşen bir sistem içinde birey gereksinimlerine cevap vermek zorundadır. Bu nedenle, değişen eğitim modelleri ile birlikte yaygın eğitim programlarının da gözden geçirilmesi, yeni hedef ve içerikle tasarlanması bir zorunluluk gibi görünmektedir. Kitle iletişim araçları yaygın eğitimde titizlikle kullanılması gereken araçlardır. Geleneksel öğrenme-öğretme yöntemlerindeki sınırlılıkları ortadan kaldıran uzaktan eğitim uygulamalarının mutlaka kullanılmaya başlanması gerekmektedir.

Yaygın eğitim faaliyetleri daha çok devlet kurumları tarafından yapılmaktadır. Üretici örgütleri, danışmanlar ve girdi temin eden ve pazarlayan

firmalar tarafından da bu hizmetlerin geliştirilmesi önemli bir ihtiyaçtır. Özellikle üretici örgütleri bu konuda çok geri kalmıştır.

SONUÇ

Devamlı gelişen ve değişen mekanizasyon sistem ve araçlarının çiftçilere öğretilip uygulanması maksadıyla tarımsal yayım teşkilatında çalışan yayım elemanlarının ve çiftçilerin tarımsal mekanizasyon araçları konusunda eğitilmeleri zorunluluk arz etmektedir. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’na bağlı olarak çiftçi eğitimi ve mesleki-teknik eğitim şeklinde faaliyetlerini gösteren mekanizasyon eğitim merkezleri ülkemizde mekanizasyonun ilerlemesinde ve belirli bir seviyeye gelmesinde önemli rol oynamışlardır. Yıllık ortalama 750 yayım teşkilatı personeli mesleki ve teknik eğitim şeklinde tarımsal mekanizasyon konusunda yaygın eğitimden yararlanmaktadır.

Eğitim merkezleri şu an için altyapı, insan kaynakları ve eğitim yönünden önemli bir seviyeye gelmiştir. Ancak daha iyi bir konuma gelebilmesi için aşağıda belirtilen hususların dikkate alınması önerimizdir:

- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesindeki yaygın eğitim faaliyeti yürüten Tarımsal Mekanizasyon Eğitim Merkezleri’nin günün şartlarına daha uygun hizmet verebilmesi için tabi oldukları eğitim mevzuatının güncellenmesi ve bunun için ilgili paydaşlarca çalışma başlatılması,
- Eğitim merkezlerinin imkânları, bölgesel bitki deseni ve teknolojik gelişmeler ve yayım politikaları göz önüne alınarak eğitim ihtiyaç analizine göre eğitim konu başlıklarının yeniden tespiti
- Tarımsal mekanizasyon eğitim merkezlerinin gelişen teknolojiye uydurulabilmesi için altyapı ve insan kaynakları yönetimi konusunda modernizasyon çalışmalarının başlatılması
- Araştırma, yayım ve üretici bağının geliştirilmesi ve sistemin işlerliğindeki aksaklıkların giderilmesi ve yayım etkinliğinin artırılması için bazı ülkelerde olduğu gibi mekanizasyon eğitim merkezlerinin araştırma kuruluşlarının bünyesinde yer alması veya bu eğitim merkezlerine araştırma fonksiyonunun verilmesi birçok soruna çözüm getirmesi bakımından dikkate alınmalıdır.

LİTERATÜR LİSTESİ

Anonim, 2015. TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu, <http://tuik.gov.tr> Erişim: Nisan 2015

Anonim, 2015. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB) Mekanizasyon Eğitim Faaliyet Raporları (2000-2014), Ankara.

Anonim, 2014. Hizmetçi Eğitim Değerlendirme Raporu, Adana TAYEM.

Kadioğlu, S., 2005. Osmanlı Döneminde Türkiye’de Ziraat Okulları Üzerine Notlar ve ‘Tedrisat-ı Ziraiye

Nizamnamesi’”, Kutadgubilig, Sayı 8, İstanbul (Ekim) 2005, s. 239-257.

Değirmenci, Y. ve ark. 2008. *Tarımsal Yayım ve Danışmanlık*. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ankara.

Yazıcıoğlu, T., 1959. Memleketimizde Ziraat Öğretiminin Tarihçesi ve Bugünkü Zirai Öğretim Kurumlarımız, Ziraat Dergisi 110. Yıl özel sayısı (19) s: 3-7

Mağden, R.Z. 1959. Zirai Öğretim Hayatımıza Bir Bakış. Ziraat Dergisi, sayı: 22 s: 9-116